

Upravljanje knjižnic - UK 11

Študentje in praksa,
nekaj primerov
vrednotenja/evalvacije

prof. dr. Primož Juznic

Praktikum - praksa

Opravljanje praktičnega dela, kot dela visokošolskega študija

Pomembno za profesije

Povezava “razreda” in “delovnega mesta”

Dragocena pri iskanju bodoče zaposlitve

Opredeljena kot eden od 11 temeljnih področij študijskega programa Bibliotekarstva in informacijske znanosti v Evropi

Praksa – začetek kariere?

Potencialni zaposlovalec lahko med prakso oceni študentove usposobljenosti.

Študentu praksa lahko predstavlja odskočno desko za prvo zaposlitev po končanem študiju.

Organiziranost Praktikuma

Dva mentorja:

- profesor na oddelku (“pedagoški mentor”) in
- mentor v ustanovi, kjer se opravlja praktikum (“delovni mentor”)

Praksa poteka vedno organizirano;

- za vse študente istočasno,
- praviloma v začetku letnega semestra
- obsega najmanj 120 ur
- študent/ka piše dnevnik
- praksa se zaključi z izdelavo diplomske naloge (na prvi stopnji)

Potek prakse

- V drugem semestru tretjega letnika prve stopnje (obvezno).
- V drugem letniku drugega letnika druge stopnje (izbirno).

Pomen raziskovanja kot oblike evalvacije Praktikuma

Razumevanje pričakovanja študentov in njihovih dejanskih izkušenj

Razumevanje pričakovanj in vloge mentorjev

Razumevanje povezave med praktično delovno izkušnjo in študijskim programom

Evalvacija 1

Predstavljena na posvetovanju visokošolskih in specialnih knjižnic.

HACIN LUDVIK, Kristina, JUŽNIČ, Primož, BOŽIČ, Maja. Ugotavljanje kakovosti prakse študentov bibliotekarstva v specialnih in visokošolskih knjižnicah . V: BOŽIČ, Maja (ur.). *Kakovost v visokošolskih in specialnih knjižnicah : zbornik prispevkov*. Ljubljana: ZBDS, 2008, str. [103]-116

Metodologija:

Polstrukturirani intervju s dosedanjim in potencialnimi delovni mentorji

10 strokovnjakov iz specialnih knjižnic

6 strokovnjakov iz visokošolskih knjižnic

Rezultati - pričakovanja

Ustrezno vrednotenje delovnih mentorjev kot so-izvajalcev izobraževalnega programa.

Možnost opravljanja mentorstva za zaposlene v knjižnicah brez formalne bibliotekarske izobrazbe a z večletnimi delovnimi izkušnjam v knjižnicah.

Jasne smernice za izvajanje delovnih praks.

Aktivno sodelovanje med pedagoškimi in delovnimi mentorji.

Uporabna vrednost diplomskih del.

Formalno pravna podlaga delovnih praks.

Evalvacija 2

Predstavljeno na kongresu IFLA 2010 in objavljeno v članku

JUŽNIČ, Primož, PYMM, Bob. Students on placements : building their e-portfolio from practical experience. *New library world*, ISSN 0307-4803, 2011, vol. 112, iss. 5/6, str. 248-260.

Metodologija

Organizacija praktikuma na dveh univerzah, Avstralija in Slovenija je identična (tri teden v tretjem letniku). To je ponudilo idealno možnost za primerjavo.

Dve anketi, sedem vprašanj pred prakso, osem po praksi

Anonimne spletne ankete

Rezultati - pred

35 slovenskih in 25 avstralskih študentov je izpolnilo obe anketi

Velika stopnja podobnosti, več kot 80% študentov je imelo pozitivna ali zelo pozitivna pričakovanja

80% avstralskih študentov in 90% slovenskih se je strinjalo ali zelo strinjalo s tem, da je prakse pomembna pri študiju.

Rezultati – po 1

Visoka stopnja zadovoljstva s prakso

Več kot 90% avstralskih in 83% slovenskih študentov je ocenilo svojo izkušnjo kot pomembno ali zelo pomembno

80% avstralskih študentov je menilo, da je bil potek boljši od pričakovane. Samo 54% slovenskih je bilo tega mnenja

Rezultati – po 2

Druga razlika – samo 8% avstralskih študentov je menilo, da je praksa prekratka in 46% slovenskih

Razlike imajo vzroke v:

1. različnih delovnih izkušnjah študentov (avstralski so starejši in imajo več delovnih izkušenj) in
2. pripravljenosti mentorjev (V Sloveniji je več mentorjev)

Zaključki

Večina študentov je pričakuje prakso kot pozitivno izkušnjo

Kreditno ovrednotenje prakse stimulira študente

Praktikum je enakovreden ostalim študijskim obveznostim

Vključitev diplomske naloge prinaša dolgo pogrešano sodelovanje med Oddelkom in praktiki in omogoča večjo osredotočenost prakse na potrebe ustanove

Praktikum zahteva večji vložek delovnega mentorja

Evalvacija 3

Gre za nadaljevanja sodelovanje med dvema oddelkoma (Avstralija in Slovenija).

Metodologija:

Podatki so zbrani z vprašalnikom. Mentorji so odgovarjali ob zaključku prakse v letu 2011/12.

Rezultati Slovenija

- Odgovorilo je 38 mentorjev in mentoric.
- Nacionalna 3
- Specialne 3
- Splošne 12
- Šolske 4
- Univerzitetne 5
- Knjigarna 7 Drugo 4

Vprašalnik je vseboval zaprta in odprta vprašanja.

Zakaj ste sprejeli študente na prakso?

- Na prvo mesto postavijo:
Študentje skrbijo za zunanji pogled na naše delovne procese, ki so lahko koristni (9)

Obveza, da pomagam profesiji (7)

Čutim dolžnost, da pomagam študentom pri vzpostavljanju profesionalne kariere (7)

Pomembno je, da podpremo študijski program oddelka (7)

Z njihove strani dobimo pomoč pri delu (3)

Ocena prakse in študentov

- Izjemno pozitivna na vseh področjih naštetih
- Le nekaj mentoric in mentorjev ne obkroži opcije
- (zalo zadovoljen/a) in še kar zadovoljen.

Kako bi ocenili letošnjo prakso, vaše osebno zadovoljstvo s študentom/ko in njegov/njen pristop k delu?

Kar 32 mentoric in mentorjeva pravi:

Zelo zadovoljen/a

Ali menite, da je letos študent/ka
prišel/la z znanji in usposobljenostmi,
ki bi jih pričakovali glede na študij, ki
ga obiskuje?

- 20 (dobro usposobljen/a)
- 15 (še kar usposobljen/a)
- ŠE je prostor za izboljšave!

Če bi se pojavilo prosto delovno mesto v vaši organizaciji, ali bi zaposlili študent/ko, ki je bil/a letos pri vas na praksi, ko bi dokončal/a študij na našem oddelku?

- 20 (zagotovo)
- 14 (verjetno)

Odgovori na odprta vprašanja

Zelo zanimivi.

- Veliko je pohval študentov, njihovi pripravljenosti za delo in vedoželjnosti.
- Nekaj je tudi pripomb (COBISS licence, pedagoška znanja).

- Študent je bil zelo priden, strokoven, prijazen do strank. Vsi smo bili zelo zadovoljni z njim in smo se dogovorili, da bo v naši knjižnici v bodoče delal preko študentskega servisa.
- Tako usposobljene in motivirane kandidate bomo še z veseljem vzeli na prakso!
- Lahko pohvalim v svojem imenu in imenu kolegov vašo študentko. Izkazala se je kot odgovorna in zanesljiva sodelavka.
- Delo s študentkami med prakso je zahtevalo veliko časa tako mentorja, kot sodelavk. Veliko časa je zahtevalo tudi pregledovanje in popraviljanje dnevnikov.

Zaključki

- Večina študentov je pričakuje prakso kot pozitivno izkušnjo in ta se praviloma kot takšna tudi izkaže.
- Vključitev diplomske naloge prinaša dolgo pogrešano sodelovanje med Oddelkom in praktiki in omogoča večjo osredotočenost prakse na potrebe ustanove.
- Praktikum zahteva velik vložek delovnega mentorja, ki se tega zavedajo.
- Rezultati kažejo na to, da je bila usmeritev v večji pomen prakse, v študijskem programu, pravilna.
- Žal so zakonske ovire prevelike in nerazumevanje pomena prakse je še ena od zablod Bolonjske reforme v Sloveniji.

Viri

1. Espelt, C., Južnič, P., Van Der Molden, G. (2005). Practice and theory: placement as part of the curriculum. V: Kajberg, Leif (ur.), Lørring, Leif (ur.). European curriculum reflections on library and information science education. [Copenhagen], Denmark: The Royal School of Library and Information Science, 199–215.
2. Juznic, P., Pymm, B. (2011). "Students on placement: a comparative study", New Library World, Vol. 112 Iss: 5/6, pp.248 – 260.
3. Hacin-Ludvik, K., Božič, M., Južnič, P., (2008). Ugotavljanje kakovosti prakse študentov bibliotekarstva v specialnih in visokošolskih knjižnicah. V: BOŽIČ, Maja (ur.). Kakovost v visokošolskih in specialnih knjižnicah: zbornik prispevkov: proceedings. Ljubljana: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, 103–116.